

Marek Gwozdziwicz: Arteriální revaskularizace myokardu

Praha: Grada Publishing, 2007;
124 stran textu a 8 stran barevných příloh, ISBN 978-80-247-1772-2.

Rád bych upozornil kardiologickou, ale i kardiologickou obec na velmi pěknou monografii autora Marka Gwozdziwicze nazvanou Arteriální revaskularizace myokardu.

Publikace se zabývá problematikou arteriální revaskularizace myokardu a řeší ji v plné šíři. Postupně jsou probírány vlastnosti jednotlivých arteriálních štěpů, způsoby jejich odběrů, indikace i kontraindikace jejich použití. Autor dále podrobně popisuje operační techniku a taktiku při revaskularizaci arteriálními štěpy. Velmi podrobně jsou popsány všechny možnosti způsobů tepenné revaskularizace, všechny eventuality napojování sekvenčních i kompozitních arteriálních bypassů s logickým zdůvodněním strategie jednotlivých postupů.

Současná koronární chirurgie směřuje totiž nejen k menší invazivitě těchto výkonů, ale především k častějšímu používání arteriálních štěpů a také k uskutečňování chirurgických revaskularizací myokardu arteriálními štěpy

na bijícím srdci bez použití mimotělního oběhu. A to je právě ta cesta, která správně indikovaným nemocným nabízí při plánovaných operacích lepší a především dlouhodobé výsledky oproti perkutánním koronárním intervencím.

Dr. Gwozdziwiczovi se podařilo napsat výbornou, potřebnou a prakticky zaměřenou monografii, která má oprávněné ambice stát se užitečným manuálem všech koronárních chirurgů. Je to však kniha jistě zajímavá i pro kardiology, ale především je ji nutno označit jako povinnou četbu pro kardiochirurgy před atestací; jsem však přesvědčen, že i velmi zkušenými srdečními chirurgy v ní najdou mnoho zajímavého, poučného a spoustu námětů k zamyšlení.

prof. MUDr. Jan Dominík, CSc.,
Kardiologická klinika,
Fakultní nemocnice Hradec Králové

J. Bauersachs, S. Frantz, G. Ertl (org.): Cardiovascular Healing

Deutsche Akademie der Naturforscher Leopoldina, Halle in Kommission bei
Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft mbH Stuttgart: Würzburg 2004.

V roce 2005 vyšel nový svazek „Nova Acta Leopoldina“ s názvem CARDIOVASCULAR HEALING (ISSN 0369-5034). Jde o sympoziální dokument Německé akademie pro přírodní výzkum alokovaný do Halle, což je také zmíněno v úvodním projevu, kde lze mezi řádky tušit i skrytý význam, a tím je ucelení výzkumných snah z bývalého východu Německa s rozvinutějším západem (*u celku pozoruhodně vypadá i v závorce uvedený původní název města Halle – Saale*).

Dokument má 126 stran a je rozdělen do 5 oddílů. Vše začíná obecnými principy hojení ran, větší část se týká ischemického poranění srdečního svalu a okrajově je uvedena i buněčná terapie a vaskulární poškození.

Úvodní část, která je věnována zánětlivé signalizaci u procesů hojení a regulacím buněčných funkcí, je spíše v podobě upravených abstraktů a nemá větší výpovědní hodnotu.

Druhá část o ischemickém srdečním poranění je již psána mnohem přehledněji. Zahrnuje ale jen některé úhly pohledu, jako například mikroembolizační procesy, úlohu trombocytů, obrát kolagenu v jizvě, restrukturalizaci koro-

nární vaskulatury po infarktu myokardu a neurohumorální reakce (překvapivě zde není ani zmínka o biochemii).

Oddíl buněčné terapie je psaný velmi opatrně – zřejmě je tomu tak díky vlivu prosakujících informací z větších pracovišť o víceméně bezvýhodných dopadech těchto snah (pozn.: práce vyšla v roce 2005 a příspěvky účastníků pocházejí z let 2003–2004).

Vaskulatuře věnovaný oddíl je dedikován primárně kolagenu a NOS a má mnohem větší potenciální dopad do praxe.

Závěr: tento dokument zahrnuje pouze úzký pohled, který již není v současném pojetí aktuální a je poplatný výběru příspěvků. Možná, že jiné uspořádání typu monografie by bylo přínosnější, ale nelze zapomínat, že toto je pouze sympoziální sborník sestavený z rozšířených abstraktů ze zasedání a později stmelový do jediné tištěné formy.

doc. MUDr. Jan Šochman, CSc.,
Klinika kardiologie IKEM, Praha

Jindřich Mourek a kolektiv: Mastné kyseliny omega-3 – zdraví a vývoj

Praha: Triton, 2007:174 stran.

Kniha Mastné kyseliny (MK) omega-3 představuje výsledek 25 let experimentálních studií autora a jeho spolupracovníků, doplněných studiemi klinickými. Tematika je rozdělena do sedmi kapitol: úvod, přehled účinků omega-3 MK, experimentální studie autora a spol., omega-3 MK v krevním séru, při vývoji CNS, omega-3 MK u rizikového novorozence, při stresu, omega-3 i ostatní MK v mateřském mléce (spolu s MUDr. Mydlilovou). Předposlední kapitola je věnována praktickému hledisku – výživě a dosažitelnosti MK v současnosti (MUDr. Šmídová a RNDr. Nedbalová). Knihu uzavírá obecná diskuse, komentáře a úvahy v dané tematice s perspektivami do budoucnosti, včetně interpretačních možností, vysvětlujících benefiční vliv a význam zmíněných mastných kyselin (především kyseliny dokosahexaenové).

Těžiště první části monografie představují experimentální práce skupiny prof. Mourka. Autoři prokázali, že v průběhu postnatálního života laboratorního potkana Wistar docházelo k nárůstu podílu nenasycených MK o delším řetězci jednak v krevním séru, jednak v kůře mozku. Ve spolupráci s klinickými pracovišti autoři prokázali v další části monografie významné snížení omega-3 MK v krvi rizikových novorozenců (hypotrofie, předčasný porod, nízká

porodní hmotnost, gestační diabetes). Naopak, byly zvýšeny koncentrace satureovaných MK. Hladina omega-3 MK v krevním séru novorozence přímo korelovala s porodní hmotností. V další kapitole jsou vysvětlovány příčiny poklesu omega-3 MK při stresu. Dále je srovnána koncentrace omega-3 MK v mateřském mléce matek vegetariánek a nevegetariánek.

Za každou kapitolou je vyčerpávající seznam literatury, umožňující další a hlubší studium problematiky. Celkem je uvedeno 323 citací, z toho autorových 64. Výsledky prací jsou podány v 8 obrázcích, 13 grafech a 60 tabulkách. Z přehledu literatury vyplývá, že tato monografie je pokud jde o zpracování ochranného účinku omega-3 mastných kyselin svým rozsahem v našem písemnictví ojedinělá. Lze ji doporučit kardiologům, především preventivním, internistům, pediatrům, gynekologům a porodníkům, lékařům 1. linie, dále pracovníkům ve výživě a v potravinářství.

*doc. MUDr. Jaroslav Slaviček, CSc.,
Fyziologický ústav, 1. lékařská fakulta
Univerzity Karlovy, Praha*

Seznam firem inzerujících v tomto čísle

Krka zastoupení pro ČR	2. strana obálky a strana 155
Biotronik Praha spol. s r. o.	3. strana obálky
sanofi-aventis	4. strana obálky
Servier s. r. o.	strana 156 a 162
Johnson & Johnson s. r. o.	strana 159
MedProGO, s. r. o.	strana 161, 167, 179 a K 145
Cardion s. r. o.	strana 168